

แบบฝึกทักษะ
การอ่านคิดวิเคราะห์หับบทความ
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

เล่มที่ ๑

นางวิภาณรักษ์ พรหมศรี
ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนบรบือวิทยาคาร
อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๒๖

คำนำ

แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เล่มที่ ๑ การอ่านคิดวิเคราะห์บทความ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ ซึ่งการคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิดอย่างเป็นระบบ คิดอย่างมีเหตุผล มีวิจารณญาณ มีการไตร่ตรอง มองเห็นการณ์ไกลและรู้จักนำความสามารถในการคิด ไปใช้ในการเผชิญสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ มีทั้งหมด ๑๐ เล่ม ดังนี้

- เล่มที่ ๑ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์บทความ
- เล่มที่ ๒ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ข้อความ
- เล่มที่ ๓ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ข่าว
- เล่มที่ ๔ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์เพลง
- เล่มที่ ๕ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์นิทาน
- เล่มที่ ๖ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โฆษณา
- เล่มที่ ๗ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์สารคดี
- เล่มที่ ๘ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์วรรณคดี
- เล่มที่ ๙ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์วรรณกรรม
- เล่มที่ ๑๐ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์บทร้อยกรอง

ในการจัดทำแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ข้อความ ผู้จัดทำมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบและรักการอ่าน ส่งเสริมให้นักเรียนใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยยิ่งขึ้น และสามารถบูรณาการการเรียนการสอนกับกับสาระการเรียนรู้อื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้จัดทำขอน้อมรับคำแนะนำด้วยความขอบคุณยิ่ง

วิภาณุรักษ์ พรหมศรี

สารบัญ

เรื่อง

หน้า

คำชี้แจงสำหรับใช้งานแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์	๑
คำชี้แจงสำหรับครู	๒
คำชี้แจงสำหรับนักเรียน	๓
สาระการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ ตัวชี้วัด	๔
แบบทดสอบก่อนเรียน เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์บทความ	๕
การอ่านคิดวิเคราะห์บทความ	๑๑
■ ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การคิดวิเคราะห์	๑๑
■ ใบความรู้ที่ ๒ เรื่อง บทความ	๑๗
แบบฝึกทักษะที่ ๑	๒๒
แบบฝึกทักษะที่ ๒	๒๓
แบบฝึกทักษะที่ ๓	๒๓
แบบทดสอบหลังเรียน	๒๕
บรรณานุกรม	๓๑
ภาคผนวก	๓๒
■ กระดาษคำตอบก่อนเรียนและหลังเรียน	๓๓
■ เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	๓๔
■ เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๑	๓๕
■ เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๒	๓๖
■ เฉลยแบบฝึกทักษะที่ ๓	๓๗
■ เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	๓๘

คำชี้แจงสำหรับการใช้งาน แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์

แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนบรบือวิทยาคาร ประกอบด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ ทั้งหมด ๑๐ เล่ม ดังนี้

- เล่มที่ ๑ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์บทความ
- เล่มที่ ๒ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ข้อความ
- เล่มที่ ๓ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ข่าว
- เล่มที่ ๔ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์เพลง
- เล่มที่ ๕ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์นิทาน
- เล่มที่ ๖ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์โฆษณา
- เล่มที่ ๗ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์สารคดี
- เล่มที่ ๘ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์วรรณคดี
- เล่มที่ ๙ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์วรรณกรรม
- เล่มที่ ๑๐ แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์บทร้อยกรอง

แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ทั้ง ๑๐ เล่ม เป็นแบบฝึกทักษะที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติตามสภาพจริง ฝึกทักษะการปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม นักเรียนจะเกิดทักษะกระบวนการอ่านคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ซึ่งนักเรียนจะสามารถอ่านคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ยังสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑

นอกจากนักเรียนจะได้รับความรู้จากการศึกษาแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์แล้ว ยังได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากกระบวนการเรียนรู้ นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะกระบวนการดังกล่าวที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการศึกษาวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

คำชี้แจงสำหรับครูผู้สอน

แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ชุดนี้ใช้เป็นสื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โดยมีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้

๑. ครูแจกแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียนทุกคน
๒. ครูชี้แจงการเรียนรู้ด้วยแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์ชุดนี้ให้นักเรียนฟัง
๓. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน โดยนักเรียนจะไม่ดูเฉลยก่อนลงมือทำแบบทดสอบการอ่านคิดวิเคราะห์ เพื่อฝึกความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น
๔. ครูให้นักเรียนเริ่มศึกษาและทำกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การอ่านคิดวิเคราะห์บทความ และทำแบบฝึกทักษะที่ ๑ - ๓ โดยนักเรียนจะไม่ดูเฉลยก่อนลงมือทำแบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์
๕. ครูให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยนักเรียนจะไม่ดูเฉลยก่อนทำแบบทดสอบหลังเรียน
๖. ครูตรวจและเฉลยคำตอบแบบฝึกทักษะที่ ๑ - ๓ แบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน และบันทึกผล
๗. ครูสังเกตพฤติกรรมนักเรียนระหว่างทำกิจกรรมการเรียนการสอนครั้งนี้และบันทึกผล
๘. ครูแจ้งคะแนนให้นักเรียนทราบ และชมเชยนักเรียนพร้อมให้คำแนะนำเพิ่มเติม

คำชี้แจงสำหรับนักเรียน

แบบฝึกทักษะการอ่านคิตติวิเคราะห์ เล่มที่ ๑ เรื่อง การอ่านคิตติวิเคราะห์บทความชุดนี้ ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ โรงเรียนบรบือวิทยาคาร โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังนี้

ศึกษาก่อนลงมือปฏิบัติกิจกรรม

๑. นักเรียนฟังคำชี้แจงการใช้แบบฝึกทักษะการอ่านคิตติวิเคราะห์ เรื่อง การอ่านคิตติวิเคราะห์บทความ
๒. นักเรียนรับแบบฝึกทักษะการอ่านคิตติวิเคราะห์ เรื่อง การอ่านคิตติวิเคราะห์บทความ
๓. นักเรียนเริ่มทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อดูว่านักเรียนมีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอ่านคิตติวิเคราะห์มากน้อยเพียงใด
๔. นักเรียนศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละกิจกรรมจากแบบฝึกทักษะการอ่านคิตติวิเคราะห์
๕. นักเรียนศึกษาแบบฝึกทักษะการอ่านคิตติวิเคราะห์ ตั้งใจศึกษาเนื้อหาทำความเข้าใจให้ดีก่อนตั้งแต่หน้าแรกถึงหน้าสุดท้ายตามลำดับอย่าข้ามขั้นตอน
๖. เมื่อพบคำชี้แจงหรือคำถามในแต่ละกิจกรรมให้อ่านและปฏิบัติกิจกรรมอย่างรอบคอบ
๗. ส่งผลงานการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้จากชุดแบบฝึกทักษะชุดนี้ เพื่อให้ครูตรวจและบันทึกผล
๘. เมื่อปฏิบัติกิจกรรมแล้วจัดเก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย
๙. เมื่อนักเรียนทุกคนปฏิบัติกิจกรรมแล้ว ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนจากชุดแบบฝึกทักษะการอ่านคิตติวิเคราะห์เล่มที่ ๑ เรื่อง การอ่านคิตติวิเคราะห์บทความด้วยความตั้งใจ
๑๐. นักเรียนฟังคะแนนและคำแนะนำเพิ่มเติมจากครู
๑๑. ในการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง นักเรียนควรให้ความร่วมมือ ตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรม

สาระการเรียนรู้

๑. การศึกษาคำสำคัญของการวิเคราะห์และคำสำคัญของบทความ
๒. หลักการคิดวิเคราะห์ของบทความ
๓. ความสำคัญของการวิเคราะห์บทความ
๔. ประโยชน์ของการอ่านคิดวิเคราะห์บทความ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. การอธิบายความหมายคำสำคัญของบทความที่อ่าน
๒. บอกหลักการคิดวิเคราะห์ของบทความได้
๓. บอกความสัมพันธ์ของการวิเคราะห์บทความได้
๔. บอกประโยชน์จากการอ่านคิดวิเคราะห์บทความได้

ตัวชี้วัด

- ท ๑.๑ ม.๒/๒ จับใจความสำคัญ สรุปความรู้และอธิบายรายละเอียดจากเรื่องที่อ่าน
- ท ๒.๑ ม.๒/๓ เขียนวิเคราะห์ วิจัยและแสดงความรู้ ความคิดเห็นหรือโต้แย้ง
ในเรื่องที่อ่านอย่างมีเหตุผล
- ท ๓.๑ ม.๒/๓ วิเคราะห์และวิจารณ์เรื่องที่ฟังและดูอย่างมีเหตุผลเพื่อนำข้อคิด
มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต
- ท ๑.๑ ม.๒/๕ วิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริง ข้อมูลสนับสนุน ข้อคิดเห็นจากบทความ
ที่อ่าน
- ท๑.๑ ม.๒/๘ มีมารยาทในการอ่าน

แบบทดสอบก่อนเรียน การอ่านคิดวิเคราะห์บทความ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (x) ลงในกระดาษคำตอบให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

๑. ข้อใดถูกต้องที่สุด

- ก. การวิเคราะห์หมายถึงการกำหนดวัตถุประสงค์ให้แจ่มแจ้ง
- ข. การวิเคราะห์หมายถึงการพิจารณาประโยชน์จากการวิเคราะห์ไปประยุกต์ใช้
- ค. การวิเคราะห์หมายถึงการพิจารณาจากการอ่านจับใจความสำคัญไปประยุกต์ใช้
- ง. การวิเคราะห์หมายถึงการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนๆ เพื่อศึกษาให้ถ่องแท้

๒. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของบทความ

- ก. ผู้เขียนต้องเน้นย้ำประเด็นรองให้ชัดเจน
- ข. เนื้อหาของบทความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- ค. การเรียบเรียง ถ้อยคำ ข้อความ สัมพันธ์กันตลอด
- ง. มีความสมบูรณ์ในด้านเนื้อหา กระชับแจ่ม ครอบคลุมความคิด

อ่านบทความต่อไปนี้อย่างละเอียดแล้วตอบคำถามข้อ ๓-๔

ความกตัญญูทเวท

ความกตัญญูทเวทเป็นเครื่องหมายของคนดี “ต้นไม้ที่ได้รับการดูแลให้น้ำให้ปุ๋ยไปบำรุงลำต้นจนเสร็จสมบูรณ์ เมื่อถึงเวลาไม่ยอมออกดอกออกผลก็ต้องโค่นทิ้ง คนที่ได้รับการเลี้ยงดูจนเติบโตใหญ่แต่ไม่ยอมตอบแทนคุณพ่อแม่ก็เป็นคนหนักแผ่นดิน ทองคำแท้หรือไมโครไฟก็รู้ คนดีแท้หรือไม่ให้ดูตรงที่เลี้ยงพ่อแม่ ถ้าดีจริงต้องเลี้ยงพ่อแม่ ถ้าไม่เลี้ยงแสดงว่าดีไม่จริง เป็นพวกทองชุบ ทองเกี”

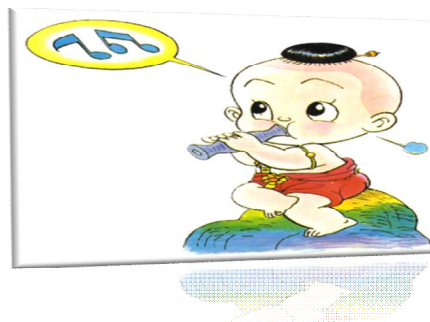
www.Kalyanamitra.org/th/artic

๓. จากบทความข้างต้นข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด

- ก. คนดีต้องรักพ่อแม่
- ข. คนดีต้องเลี้ยงพ่อแม่
- ค. คนดีต้องคิดถึงพ่อแม่
- ง. คนดีต้องเชื่อฟังพ่อแม่

๔. จากบทความข้างต้น “คนหนักแผ่นดิน” หมายถึงข้อใด

- ก. คนที่ไม่มีคุณค่า
- ข. คนที่เกียจคร้าน
- ค. คนที่ประพฤติตัวไม่ดี
- ง. คนไม่รู้คุณค่าของแผ่นดิน

อ่านบทความต่อไปนี้อย่างตั้งใจแล้วตอบคำถามข้อ ๕-๖

ความสัตย์ซื่อถือว่าเป็นคุณสมบัติของผู้เจริญแล้ว ฉะนั้นผู้มีความสัตย์ซื่อจะเป็นบุคคลที่มีความสุข มีความมั่นคง แม้อาจจะไม่มั่งคั่ง เขาไม่เพียงทำให้ตนมีความสุข เขาทำให้คนรอบตัวเขามีความสุขด้วย เขาไม่ขาดเพื่อนแท้ตลอดชีวิตแน่นอน คนซื่อกินไม่หมด คนคดกินไม่นาน ถึงแม้ว่า คนซื่อกำลังลดน้อยถอยลงไป แต่ผมเชื่อว่าคุณเป็นคนหนึ่งที่เพิ่มขึ้น

www.romyenchurch.org/mess

๕. ข้อใดเป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้เขียนบทความข้างต้น

- ก. เชื่อว่าคุณเป็นคนหนึ่งที่เพิ่มขึ้น
- ข. เขาไม่ขาดเพื่อนแท้ตลอดชีวิตแน่นอน
- ค. เขาทำให้คนรอบตัวเขามีความสุขด้วย
- ง. ความสัตย์ซื่อถือว่าเป็นคุณสมบัติของผู้เจริญแล้ว

๖. “คนซื่อกินไม่หมด คนคดกินไม่นาน” ตรงกับข้อใดที่สุด

- ก. ความเพียรพยายาม
- ข. ความซื่อสัตย์สุจริต
- ค. ความขยันหมั่นเพียร
- ง. ความอดทนต่อความยากลำบาก

อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๗-๘

ชักหน้าไม่ถึงหลัง

ชักหน้าไม่ถึงหลัง เป็นสำนวน หมายความว่า ขัดสนเพราะรายได้มีไม่พอกับรายจ่าย รายได้ที่ได้รับมาเมื่อต้นเดือนไม่พอใช้ไปถึงปลายเดือน สำนวนนี้มีที่มาจากการนุ่งผ้า หากผ้าที่นุ่งสั้นไปไม่สามารถห่มตัวได้ ก็จะห่มได้แต่ด้านหน้า ไม่ถึงด้านหลัง เมื่อนำสำนวนนี้มาใช้ คำว่า หน้าในที่นี้หมายถึงช่วงหน้า คือ ช่วงแรกของเดือน หลังคือช่วงหลังของเดือน ถ้ารายจ่ายน้อยกว่ารายได้แม้เพียงเล็กน้อย ก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่เป็นหนี้เป็นสินใคร แต่ถ้ารายจ่ายมากกว่ารายได้แม้เพียงเล็กน้อย ก็ต้องเป็นหนี้เป็นสินเขา เรียกว่าชักหน้าไม่ถึงหลัง ถ้าชักหน้าไม่ถึงหลังทุกเดือนก็จะต้องเป็นหนี้เพิ่มและพอกพูนขึ้นเรื่อยๆ ฉะนั้น ถ้าต้องการมีชีวิตที่เป็นสุข ก็ต้องพยายามเพิ่มรายได้ขึ้น ลดรายจ่ายลงและดำรงอยู่อย่างพอเหมาะพอสมแก่ฐานะและรายได้ของตน

รู้รักภาษาไทยเล่ม ๒ : ราชบัณฑิตยสถาน

๗. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. อยากมีชีวิตที่เป็นสุขต้องเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย
- ข. อยากมีชีวิตที่เป็นสุขต้องดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมแก่ฐานะ
- ค. อยากมีชีวิตที่เป็นสุขต้องดำรงชีวิตอย่างพอเหมาะพอสมกับรายได้ของตน
- ง. อยากมีชีวิตที่เป็นสุขต้องพยายามหารายได้ด้วยการกู้ยืมเงินใช้จ่ายและลงทุน

๘. จากบทความข้างต้นให้ข้อคิดในเรื่องใดมากที่สุด

- ก. ชัยนอดทนดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
- ข. มีความเพียรพยายามใช้ง่ายตามฐานะ
- ค. เพิ่มรายได้ลดรายจ่ายดำรงชีวิตอย่างพอเหมาะกะกับฐานะและรายได้
- ง. ไม่สร้างหนี้เสริมรายได้ด้วยการประกอบธุรกิจส่วนตัวเท่านั้น

อ่านบทความต่อไปนี้อย่างละเอียดแล้วตอบคำถามข้อ ๙-๑๐

นกต๋อ

นกต๋อ เป็นสำนวน หมายถึงคนที่ทำหน้าที่ติดต่อหรือชักจูงหลอกล่อคนอื่นให้หลงเชื่อจนเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของคนอื่นหลงเชื่อนั้น คำนี้มีที่มาจาก การดักจับนกป่าโดยใช้นกเลี้ยงเป็นสื่อล่อ โดยเฉพาะการดักจับนกเขาขาวหรือนกเขาใหญ่ ชาวบ้านจะนำนกเขาที่เป็นนกเลี้ยงใส่กรงไปวางไว้กลางแจ้งหรือใต้ต้นไม้ เมื่อนกเขาในกรงขันไม่ชำนาญปากก็ได้ยินเสียงขันก็จะบินเข้ามาใกล้จึงติดบ่วงหรือแร้วที่วางดักไว้

รู้รักภาษาไทยเล่ม ๒ : ราชบัณฑิตยสถาน

๙. ข้อใดอธิบายคำว่า “นกต๋อ” ไม่ถูกต้อง

- ก. ล่อลวงผู้อื่นให้ตกอยู่ในอันตรายหรือติดกับดัก
- ข. ทำหน้าที่ติดต่อหรือชักจูงหลอกล่อให้หลงเชื่อในทางไม่ดี
- ค. รับแผนจากคนอื่นมาติดต่อหรือชักจูงหลอกล่อให้หลงเชื่อ
- ง. เป็นผู้ติดต่อประสานงานหรือวางแผนการทำงานให้คนอื่น

๑๐. จากบทความข้างต้น “นกต่อ” หมายถึงนกชนิดใด

- ก. นกเขาป่า
- ข. นกเขาชวา
- ค. นกเขาเลี้ยว
- ง. นกเขาใหญ่

การอ่านคิดวิเคราะห์บทความ

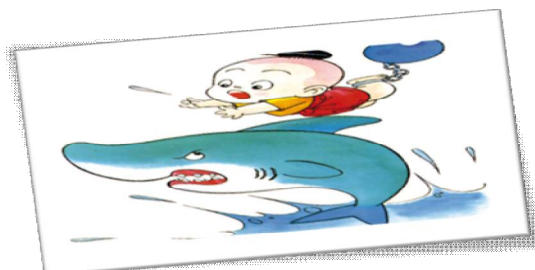
ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การวิเคราะห์

❖ ความหมายของการคิดวิเคราะห์

การคิดวิเคราะห์ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (๒๕๔๒ : ๒๕๕) ให้ความหมายของคำว่า “คิด” ว่า หมายถึง ก. ทำให้ปรากฏเป็นรูปหรือประกอบให้เป็นรูปหรือเป็นเรื่องขึ้นในใจ: ใคร่ครวญ, ไตร่ตรอง และให้ความหมายของวิเคราะห์ว่า หมายถึง ก.ใคร่ครวญ; แยกแยะออกเป็นส่วนๆ เพื่อศึกษาให้ถ่องแท้ (๒๕๔๒ : ๑๐๗๑)

❖ ความหมายของการวิเคราะห์โดยรวม

การวิเคราะห์ หมายถึง การแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อยที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อทำความเข้าใจแต่ละส่วนให้แจ่มแจ้ง รวมทั้งการสืบค้นความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ เพื่อดูว่าส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างแท้จริง โดยพื้นฐานแล้ว การคิดวิเคราะห์เป็นพื้นฐานที่มนุษย์ฝึกได้

องค์ประกอบของการอ่านคิดวิเคราะห์

กุลธิดา ปัญญาจิรวิทย์ กล่าวว่า องค์ประกอบของการอ่านประกอบด้วย ๓ องค์ประกอบ คือ

๑. **ผู้อ่าน** คือ การอ่านจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้าไม่มีผู้อ่าน
๒. **ตัวอักษร** คือ ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษรแล้วอ่านได้แต่ไม่เข้าใจความหมายของตัวอักษร ก็จะถือว่าไม่ใช่การอ่าน
๓. **ความหมาย** คือ ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษรชัดเจนสามารถเข้าใจความหมายตัวอักษร ก็ถือว่าเป็นการอ่านแต่ยังไม่สมบูรณ์เพราะมีเพียงทักษะความเข้าใจ
๔. **เลือกความหมาย** คือ ถ้าผู้อ่านมองเห็นตัวอักษรสามารถเข้าใจความหมายตัวอักษรและสามารถเลือกความหมายที่ดีที่สุดในหลายๆ ความหมายของคำที่ถูกล้อมรอบด้วยบริบทได้อย่างถูกต้อง
๕. **การนำไปใช้** การอ่านจะมีความสมบูรณ์ที่สุดได้จะต้องมีขบวนการที่ต่อเนื่อง คือผู้อ่านมองเห็นตัวอักษร เข้าใจความหมาย สามารถหาความหมายที่ดีหรือถูกต้องที่สุด และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้อ่านจนเกิดประโยชน์ ถือว่าเป็นการอ่านที่สมบูรณ์ที่สุด

หลักการอ่านคิดวิเคราะห์

๑. พิจารณาว่าเรื่องนั้นใช้รูปแบบใด เช่น นิทาน เรื่องยาว ร้อยกรอง บทละคร เรื่องสั้น บทความ
๒. แยกเนื้อเรื่องให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร
๓. แยกพิจารณาให้ละเอียดว่าเนื้อหาประกอบด้วยอะไรบ้าง
๔. พิจารณาว่าใช้กลวิธีในการนำเสนอเรื่องอย่างไร
๕. ลำดับเหตุการณ์ ตามเหตุผล คือลำดับจากเหตุไปหาผล หรือจากผลไปหาเหตุ หรือตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง ความสำคัญมากไปหาความสำคัญน้อย สิ่งที่เกี่ยวข้องไปหาไม่เกี่ยวข้อง จากขวาไปซ้ายหรือซ้ายไปขวา จากเหนือไปใต้หรือจากใต้ไปเหนือ จากสถานที่ใหญ่ไปสถานที่เล็ก จากส่วนรวมไปหาส่วนย่อย เป็นต้น
๖. พิจารณาความคิดที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านทราบและความหมายที่แฝงอยู่ในเรื่องหรือข้อความนั้น เมื่ออ่านพิจารณาข้อความ บทความ เนื้อเรื่องเสร็จแล้วจึงตอบคำถาม ข้อควรระวังคือคำตอบที่ให้เลือกนั้นจะคล้ายคลึงกันมากบางครั้งดูเหมือนว่าคำตอบเป็นคำตอบที่ถูกต้องทุกข้อ จึงต้องใช้วิจารณญาณเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

กระบวนการวิเคราะห์

กระบวนการคิดวิเคราะห์ ประกอบด้วย ๕ ขั้นตอน (สุวิทย์ มูลคำ. ๒๕๔๗ : ๙-๑๙)

ขั้นที่ ๑ กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์

เป็นการกำหนดวัตถุสิ่งของ เรื่องราวหรือเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้นมาเพื่อเป็นต้นเรื่องที่ใช้ในการวิเคราะห์ เช่น พืช สัตว์ หิน ดิน รูปภาพ บทความ เรื่องราว เหตุการณ์หรือสถานการณ์ จากข่าว ของจริงหรือสื่อเทคโนโลยีต่างๆ เป็นต้น

ขั้นที่ ๒ กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์

เป็นการกำหนดประเด็นสงสัยจากปัญหาของสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์ ซึ่งอาจกำหนดเป็นคำถามหรือเป็นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์เพื่อค้นหาความจริง สาเหตุหรือความสำคัญ เช่น บทความ นี้ต้องการสื่อหรือบอกอะไรที่สำคัญที่สุด

ขั้นที่ ๓ กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์

เป็นการกำหนดข้อกำหนดสำหรับใช้แยกส่วนประกอบของสิ่งที่กำหนดให้ เช่น เกณฑ์ในการจำแนกสิ่งของที่มีความหมายเหมือนกันหรือแตกต่างกัน หลักเกณฑ์ในการหาลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุผลอาจเป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีความคล้ายกันหรือขัดแย้งกัน

ขั้นที่ ๔ พิจารณาแยกแยะ

เป็นการพินิจ พิจารณา ทำการแยกแยะ กระจายสิ่งที่กำหนดให้ออกเป็นส่วนย่อยๆ โดยอาจใช้เทคนิค ๕ W ๑ H ประกอบด้วย What (อะไร) Where (ที่ไหน) When (เมื่อไร) Why (ทำไม) How (อย่างไร)

ขั้นที่ ๕ สรุปคำตอบ

เป็นการรวบรวมประเด็นที่สำคัญเพื่อหาข้อสรุปเป็นคำตอบปัญหาของสิ่งที่กำหนด

ประโยชน์ของการคิดวิเคราะห์

๑. **ช่วยส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญา** คือ ช่วยเสริมสร้างความสามารถในการคิดวิเคราะห์และประเมินแนวคิดที่คิดขึ้นนั้น และสามารถนำมาแก้ปัญหาและการตัดสินใจ
๒. **ช่วยให้คำนึงถึงความสมเหตุสมผล** คือ ช่วยในการสำรวจความสมเหตุสมผลของข้อมูลที่ปรากฏและไม่ด่วนสรุปตามอารมณ์ความรู้สึกหรืออคติ แต่สืบค้นตามหลักเหตุผลและข้อมูลที่เป็นจริง
๓. **ช่วยลดการอ้างประสบการณ์ส่วนตัวเป็นข้อสรุปทั่วไป** คือ ช่วยในการไม่ด่วนสรุปสิ่งใดอย่างง่าย ๆ แต่สื่อสารตามความเป็นจริง ขณะเดียวกันจะช่วยให้ไม่หลงเชื่อข้ออ้างที่เกิดจากตัวอย่างเพียงตัวอย่างเดียว แต่พิจารณาเหตุผลและปัจจัยเฉพาะในแต่ละกรณีได้
๔. **ช่วยขุดค้นสาระความประทับใจครั้งแรก** คือ ช่วยในการพิจารณาสาระสำคัญอื่นๆ ที่ถูกบิดเบือนไปจากความประทับใจครั้งแรก ทำให้เรามองอย่างครบถ้วนในแง่มุมอื่นๆ ที่มีอยู่
๕. **ช่วยตรวจสอบการคาดคะเนบนฐานความรู้เดิม** คือ ช่วยในการประมาณการความน่าจะเป็นโดยสามารถใช้ข้อมูลพื้นฐานที่เรามี วิเคราะห์ร่วมกับปัจจัยอื่นๆ ของสถานการณ์ ณ เวลานั้น อันจะช่วยเราคาดการณ์ความน่าจะเป็นได้สมเหตุสมผลมากกว่า

๖. ส่วนวินิจฉัยข้อเท็จจริงจากประสบการณ์ส่วนบุคคล คือ ช่วยในการหาเหตุผลที่สมเหตุสมผลให้กับสิ่งที่เกิดขึ้นจริง ณ เวลานั้น

๗. เป็นพื้นฐานการคิดในมิติอื่นๆ คือช่วยในการคิดเชิงวิเคราะห์เป็นหลักของการคิดในมิติอื่นๆ เช่น คิดเชิงวิพากษ์ การคิดเชิงสร้างสรรค์

๘. ช่วยในการแก้ปัญหา คือช่วยในการคิดจำแนก แยกแยะองค์ประกอบต่างๆ และทำความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้น

๙. ช่วยในการประเมินและตัดสินใจ คือการคิดวิเคราะห์ช่วยให้รู้ข้อเท็จจริงหรือเหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น

๑๐. ช่วยให้ความคิดสร้างสรรค์สมเหตุสมผล คือช่วยให้ความคิดต่างๆ อยู่บนพื้นฐานตรรกะและความเป็นไปได้ อย่างมีเหตุผล มีหลักเกณฑ์

๑๑. ช่วยให้เข้าใจแจ่มกระจ่าง คือช่วยให้เราประเมินและสรุปสิ่งต่างๆ ตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏ

ใบความรู้ที่ ๒

เรื่อง บทความ

๑. ความหมายและลักษณะของบทความ

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของบทความไว้ว่า (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๒ : ๖๐๒) น. ข้อเขียนซึ่งอาจจะเป็นรายงานหรือการแสดงความคิดเห็น มักตีพิมพ์ในสิ่งพิมพ์ วารสาร สารานุกรม เป็นต้น

๒. ประเภทของบทความ

สมศักดิ์ อัมพรวิสิทธิ์โสภา และธัญลักษณ์ จุ้ยเรือง (๒๕๔๕ : ๗๘-๗๙) แบ่งเนื้อหาบทความได้ ๑๑ ประเภท ได้แก่

๑. **บทบรรณาธิการ** เป็นบทแสดงความคิดเห็นลักษณะหนึ่งที่เขียนขึ้นเพื่อแสดงแนวคิดหลักของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น ๆ ต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

๒. **บทความสัมภาษณ์** เป็นบทความที่เขียนขึ้นจากการสัมภาษณ์บุคคลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง หรือเกี่ยวกับชีวิตของบุคคลนั้น หรือจากการสัมภาษณ์บุคคลหลายคนในหัวข้อเดียวกัน

๓. **บทความแสดงความคิดเห็นทั่ว ๆ ไป** มีเนื้อหาหลายลักษณะเช่น หยิบยกปัญหาเหตุการณ์หรือเรื่องที่ประชาชนสนใจมาแสดงความคิดเห็น หรือผู้เขียนเสนอความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านหรือทั้งสนับสนุนและคัดค้านความคิดเห็นในเรื่องเดียวกันของคนอื่น ๆ เป็นต้น

๔. **บทความวิเคราะห์** เป็นบทความแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่งซึ่งผู้เขียนจะพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเผยแพร่มาแล้วอย่างละเอียด โดยแยกแยะให้เห็นส่วนต่างๆ ของเรื่องนั้น ผู้เขียนเสนอความคิดและวิเคราะห์เหตุการณ์เรื่องราวนั้นอย่างละเอียด แสดงข้อเท็จจริงเหตุผลเพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้ ความคิดเห็นเพิ่มเติม เกิดความคิดที่ชัดเจนยิ่งขึ้น แบ่งเป็นบทความวิเคราะห์ข่าวและบทความวิเคราะห์ปัญหา

๔. **บทความวิจารณ์** เขียนเพื่อแสดงความคิดเห็นในเชิงวิจารณ์เรื่องราวที่ต้องการวิจารณ์ด้วยเหตุผลและหลักวิชาการเป็นสำคัญ

๖. **บทความสารคดีท่องเที่ยว** มีเนื้อหาแนวบรรยายเล่าเรื่องเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ที่มีทัศนียภาพสวยงามหรือมีความสำคัญในด้านต่างๆ เพื่อแนะนำให้ผู้่านรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ชักชวนให้ไปพบเห็นสถานที่นั้นๆ

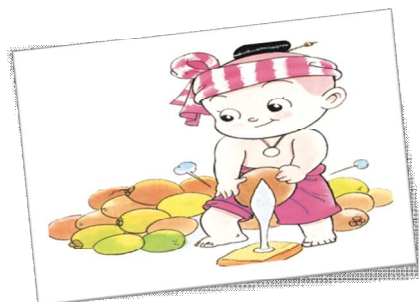
๗. **บทความชีวประวัติ** เป็นการเขียนบางส่วนของชีวิตบุคคลเพื่อให้ผู้อ่านทราบ โดยเฉพาะคุณสมบัติหรือผลงานเด่นที่ทำให้บุคคลนั้นมีชื่อเสียง ประสบความสำเร็จในชีวิต เพื่อชื่นชม ยกย่องเจ้าของประวัติและชี้ให้ผู้อ่านได้แง่คิดเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

๘. **บทความรอบปี** มีเนื้อหาแนวบรรยาย เล่าเรื่องเกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์ พิธีการในเทศกาลหรือวันสำคัญ เช่น วันสำคัญทางพุทธศาสนา ทางประวัติศาสตร์ ทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับบุคคลสำคัญ เป็นต้น

๙. **บทความให้ความรู้ทั่วไป** ผู้เขียนจะอธิบายให้ความรู้ คำแนะนำในเรื่องต่างๆ ไปที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น มารยาทการเข้าสังคม การแต่งกายให้เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคลิกภาพ เคล็ดลับการครองชีวิตคู่ เป็นต้น

๑๐. **บทความเชิงธรรมะ** จะอธิบายข้อธรรมะให้ผู้อ่านทุกๆ ไปเข้าใจได้ง่ายหรือให้แนวทางการดำเนินชีวิตตามแนวพุทธศาสนา เสนอหาทางแก้ปัญหาตามแนวพุทธปรัชญา

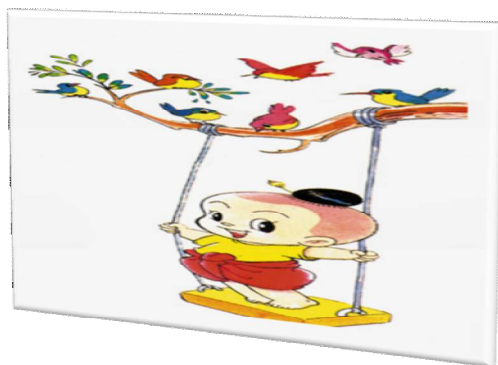
๑๑. **บทความวิชาการ** มีเนื้อหาแสดงข้อเท็จจริง ข้อความรู้ทางวิชาการเรื่องใดเรื่องหนึ่งในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ

ลักษณะของบทความที่ดี

ลักษณะของบทความที่ดี เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (๒๕๔๓ : ๓-๗) กล่าวว่า
ควรมีลักษณะ ๔ ประการ

๑. **เอกภาพ** กล่าวคือ เนื้อหาของบทความมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
ทิศทางของเนื้อหาไปในทางเดียวกัน เพื่อมุ่งสู่ประเด็นหลักที่ต้องการนำเสนอ
๒. **สารัตถภาพ** กล่าวคือ ผู้เขียนต้องเน้นย้ำประเด็นสำคัญให้ชัดเจนว่าต้องการ
นำเสนอแนวคิดสำคัญอะไร ประโยคใจความสำคัญหรือสาระสำคัญที่โดดเด่น
๓. **สัมพันธภาพ** กล่าวคือ มีความสัมพันธ์กันโดยตลอด ทั้งในด้านการเรียบเรียง
ถ้อยคำ ข้อความและจัดลำดับเรื่องทุกประโยคในแต่ละย่อหน้าและย่อหน้าในแต่ละเรื่อง
ต้องเชื่อมโยงเข้าด้วยกันด้วยการใช้คำเชื่อมข้อความ
๔. **ความสมบูรณ์** กล่าวคือ มีความสมบูรณ์ในด้านเนื้อหา มีเนื้อความชัดเจน
กระชับแจ่มแจ้ง อธิบายได้ครอบคลุมความคิดหลักที่ต้องการนำเสนอ ข้อมูลที่นำเสนอเป็น
ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง หากเป็นความคิดเห็นต้องมีความสมเหตุสมผล นอกจากนี้ยังกล่าวว่า
องค์ประกอบของบทความมีดังนี้

องค์ประกอบของบทความ

๑. ชื่อเรื่อง ต้องสื่อความหมายได้ชัดเจนว่าผู้เขียนต้องการนำเสนอเรื่องอะไร
๒. ส่วนเกริ่นนำหรือคำนำ เป็นการนำผู้อ่านเข้าสู่เรื่อง
๓. ส่วนเนื้อเรื่อง เป็นส่วนการดำเนินเรื่องทั้งหมด
๔. ส่วนสรุป เป็นส่วนสรุปจุดยืนของผู้เขียนที่มีต่อเรื่องในวัตถุประสงค์

แบบฝึกทักษะที่ ๑

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้องตรงประเด็น

๑. การวิเคราะห์ หมายถึงอะไร

ตอบ.....

.....

๒. เหตุใดจึงต้องวิเคราะห์

ตอบ.....

.....

๓. หลักการวิเคราะห์มีอะไรบ้าง

ตอบ.....

.....

๔. ให้นักเรียนอธิบายกระบวนการวิเคราะห์

ตอบ.....

.....

.....

แบบฝึกทักษะที่ ๒

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ใส่เครื่องหมายถูก (✓) หน้าข้อที่เห็นว่าถูก ใส่เครื่องหมายผิด (x) หน้าข้อที่เห็นว่าผิด (๑๐ คะแนน)

- ๑. บทความวิเคราะห์เป็นบทความแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่งซึ่งผู้เขียนจะพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเผยแพร่มาแล้วอย่างละเอียด
- ๒. บทความแสดงความคิดเห็นทั่วไป มีเนื้อหาหลายลักษณะเช่น หยิบยกปัญหาเหตุการณ์หรือเรื่องที่ประชาชนสนใจมาแสดงความคิดเห็น
- ๓. การวิเคราะห์ หมายถึงการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อยที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อทำความเข้าใจแต่ละส่วนให้แจ่มแจ้ง
- ๔. บทความเชิงธรรมะจะอธิบายข้อธรรมะให้ผู้อ่านทั่วไปเข้าใจได้ง่ายหรือให้คติในแนวทางการดำเนินชีวิตตามแนวพุทธศาสนา
- ๕. บทความชีวประวัติ เป็นการเขียนบางส่วนของชีวิตบุคคลเพื่อให้ผู้อ่านทราบโดยเฉพาะคุณสมบัติหรือผลงานทั่วไปของบุคคล
- ๖. บทความวิชาการมีเนื้อหาแสดงข้อเท็จจริง ข้อความรู้ทางวิชาการเรื่องใดเรื่องหนึ่งสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ
- ๗. บทความรอบปี มีเนื้อหาแนวบรรยาย เล่าเรื่องเกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์พิธีการในเทศกาลหรือวันสำคัญ
- ๘. ชื่อเรื่องของบทความต้องสื่อความหมายกว้างสื่อความหมายหลายเรื่อง
- ๙. เอกภาพ กล่าวคือ เนื้อหาของบทความมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมีทิศทางของเนื้อหาไปในทางเดียวกัน
- ๑๐. สารัตถภาพ กล่าวคือ ผู้เขียนต้องเน้นย้ำประเด็นสำคัญให้ชัดเจนว่าต้องการนำเสนอแนวคิดสำคัญอะไร

แบบฝึกทักษะที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

ผลของท่าน

การให้ทานเป็นเรื่องของความชุ่มเย็น ผู้ที่ให้ทานอยู่เสมอย่อมมีจิตใจผ่องใสเยือกเย็น หมูชนที่นิยมการให้ทานย่อมไม่มีความเดือดร้อนใจ เนื่องจากต่างคนต่างมีอภัยภัยไมตรีถ้อยที่ ถ้อยอาศัยกัน อนึ่ง ผลบุญจากการให้ทานจะสะสมอยู่ในใจของเรา ทำให้มีอำนาจมีพลัง สามารถ ดึงดูดทรัพย์ได้ ถ้าใครสั่งสมการให้และการเสียสละมามากจะมีพลังดูดทรัพย์มาก ถ้าใครมีใจตระหนี่มีความโลภมาก จะมีพลังดูดทรัพย์น้อย โบราณท่านจึงกล่าวไว้ว่าคนทำทาน มามากจะทำให้รวย

(มงคลชีวิต ฉบับทางก้าวหน้า)

ตอบคำถามให้ตรงประเด็น

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

๑. จากบทความข้างต้น “ทาน” หมายถึงอะไร จงอธิบาย พร้อมยกตัวอย่างการให้ทาน

ตอบ.

.....

.....

๒. นักเรียนคิดว่าผู้ที่ให้ทานสม่ำเสมอจะได้บุญอะไรบ้าง

ตอบ.

.....

.....

๓. “ผลบุญจากการให้ทานจะสะสมอยู่ในใจของเรา ทำให้มีอำนาจมีพลัง สามารถดึงดูดทรัพย์ได้” จากข้อความข้างต้นนักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด

จงอธิบาย

ตอบ.

.....

.....

๔. “โบราณท่านจึงกล่าวไว้ว่า คนทำทานมากจะทำให้รวย” นักเรียนคิดว่าจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด จงอธิบาย

ตอบ.

.....

.....

๕. จากบทความข้างต้นนักเรียนคิดว่าคนที่ให้มากเสียสละมากกับคนที่ตระหนี่ใครร่ำรวยกว่ากัน เพราะเหตุใด จงอธิบาย

ตอบ.

.....

.....

แบบทดสอบหลังเรียน การอ่านคิดวิเคราะห์บทความ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย (x) ลงในกระดาษคำตอบให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๑-๒

นกต๋อ

นกต๋อ เป็นสำนวน หมายถึงคนที่ทำหน้าที่ติดต่อหรือชักจูงหลอกล่อคนอื่นให้หลงเชื่อจนเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงหรือทรัพย์สินของคนอื่นหลงเชื่อนั้น คำนี้มีที่มาจาก การดักจับนกป่า โดยใช้นกเลี้ยงเป็นสื่อล่อ โดยเฉพาะการดักจับนกเขาชวาหรือนกเขาใหญ่ ชาวบ้านจะนำนกเขาที่เป็นนกเลี้ยงใส่กรงไปวางไว้กลางแจ้งหรือใต้ต้นไม้ เมื่อนกเขาในกรงขันไม่ชำนาญปากก็ได้ยินเสียงขัน ก็จะบินเข้ามาใกล้ จึงติดบ่วงหรือแร้ว ที่วางดักไว้

รู้รักภาษาไทยเล่ม ๒ : ราชบัณฑิตยสถาน

๑. ข้อใดอธิบายคำว่า “นกต๋อ” ไม่ถูกต้อง
 - ก. ล่อลวงผู้อื่นให้ตกอยู่ในอันตรายหรือติดกับดัก
 - ข. ทำหน้าที่ติดต่อหรือชักจูงหลอกล่อให้หลงเชื่อในทางไม่ดี
 - ค. รับแผนจากคนอื่นมาติดต่อหรือชักจูงหลอกล่อให้หลงเชื่อ
 - ง. เป็นผู้ติดต่อประสานงานหรือวางแผนการทำงานให้คนอื่น

๒. จากบทความข้างต้น “นกต๋อ” หมายถึงนกชนิดใด

- ก. นกเขาใหญ่
- ข. นกเขาชวา
- ค. นกเขาเลี้ยว
- ง. นกเขาป่า

๓. ข้อใดถูกต้องที่สุด

- ก. การวิเคราะห์หมายถึงการกำหนดวัตถุประสงค์ให้แจ่มแจ้ง
- ข. การวิเคราะห์หมายถึงการพิจารณาประโยชน์จากการวิเคราะห์ไปประยุกต์ใช้
- ค. การวิเคราะห์หมายถึงการพิจารณาจากการอ่านจับใจความสำคัญไปประยุกต์ใช้
- ง. การวิเคราะห์หมายถึงการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วน ๆ เพื่อศึกษาให้ถ่องแท้

๔. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของบทความ

- ก. ผู้เขียนต้องเน้นย้ำประเด็นรองให้ชัดเจน
- ข. เนื้อหาของบทความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- ค. การเรียบเรียง ถ้อยคำ ข้อความ สัมพันธ์กันตลอด
- ง. มีความสมบูรณ์ในด้านเนื้อหา กระชับแจ่ม ครอบคลุมความคิด

อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๕-๖

ความกตัญญูทเวท

ความกตัญญูทเวทเป็นเครื่องหมายของคนดี “ต้นไม้ที่ได้รับการดูแลให้น้ำให้ปุ๋ยไปบำรุงลำต้นจนเสร็จสมบูรณ์ เมื่อถึงเวลาไม่ยอมออกดอกออกผลก็ต้องโค่นทิ้ง คนที่ได้รับการเลี้ยงดูจนเติบโตใหญ่แต่ไม่ยอมตอบแทนคุณพ่อแม่ก็เป็นคนหนักแผ่นดิน ทองคำแท้หรือไมโครไฟก็รู้ คนดีแท้หรือไม่ให้ดูตรงที่เลี้ยงพ่อแม่ ถ้าดีจริงต้องเลี้ยงพ่อแม่ ถ้าไม่เลี้ยงแสดงว่าดีไม่จริง เป็นพวกทองชุบ ทองเก้”

www.Kalyanamitra.org/th/artic

๕. จากบทความข้างต้นข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด

- ก. คนดีต้องรักพ่อแม่
- ข. คนดีต้องเลี้ยงพ่อแม่
- ค. คนดีต้องคิดถึงพ่อแม่
- ง. คนดีต้องดูแลพ่อแม่

๖. จากบทความข้างต้น “คนหนักแผ่นดิน” หมายถึงข้อใด

- ก. คนที่ไม่มีคุณค่า
- ข. คนที่เกียจคร้าน
- ค. คนที่ประพฤติตัวไม่ดี
- ง. คนไม่รู้คุณค่าของแผ่นดิน

อ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ ๗-๘

ความสัตย์ซื่อถือว่าเป็นคุณสมบัติของผู้เจริญแล้ว ฉะนั้นผู้มีความสัตย์ซื่อจะเป็นบุคคลที่มีความสุข มีความมั่นคง แม้อาจจะไม่มั่งคั่ง เขาไม่เพียงทำให้ตนมีความสุข เขาทำให้คนรอบตัวเขามีความสุขด้วย เขาไม่ขาดเพื่อนแท้ตลอดชีวิตแน่นอน คนซื่อกินไม่หมด คนคดกินไม่นาน ถึงแม้ว่า คนซื่อกำลังลดน้อยถอยลงไป แต่ผมเชื่อว่าคุณเป็นคนหนึ่งที่เพิ่มขึ้น

www.romyenchurch.org/mess

๗. ข้อใดเป็นการแสดงความคิดเห็นของผู้เขียนบทความข้างต้น

- ก. เชื่อว่าคุณเป็นคนหนึ่งที่เพิ่มขึ้น
- ข. เขาไม่ขาดเพื่อนแท้ตลอดชีวิตแน่นอน
- ค. เขาทำให้คนรอบตัวเขามีความสุขด้วย
- ง. ความสัตย์ซื่อถือว่าเป็นคุณสมบัติของผู้เจริญแล้ว

๘. “คนซื่อกินไม่หมด คนคดกินไม่นาน” ตรงกับข้อใดมากที่สุด

- ก. ความซื่อสัตย์สุจริต
- ข. ความเพียรพยายาม
- ค. ความขยันหมั่นเพียร
- ง. ความอดทนต่อความยากลำบาก

อ่านบทความต่อไปนี้อย่างตั้งใจแล้วตอบคำถามข้อ ๙-๑๐

ชักหน้าไม่ถึงหลัง

ชักหน้าไม่ถึงหลัง เป็นสำนวน หมายความว่า ขัดสนเพราะรายได้มีไม่พอกับรายจ่าย, รายได้ที่ได้รับมาเมื่อต้นเดือนไม่พอใช้ไปถึงปลายเดือน สำนวนนี้มีที่มาจากการนุ่งผ้า หากผ้าที่นุ่งสั้นไปไม่สามารถหุ้มตัวได้ ก็จะหุ้มได้แต่ด้านหน้า ไม่ถึงด้านหลัง เมื่อนำสำนวนนี้มาใช้ คำว่า หน้าในที่นี้หมายถึงช่วงหน้า คือ ช่วงแรกของเดือน หลังคือช่วงหลังของเดือน ถ้ารายจ่ายน้อยกว่ารายได้แม้เพียงเล็กน้อย ก็สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่เป็นหนี้เป็นสินใคร แต่ถ้ารายจ่ายมากกว่ารายได้แม้เพียงเล็กน้อย ก็ต้องเป็นหนี้เป็นสินเขา เรียกว่า ชักหน้าไม่ถึงหลัง ถ้าชักหน้าไม่ถึงหลังทุกเดือนก็คงจะต้องเป็นหนี้เพิ่มและพอกพูนขึ้นเรื่อยๆ ฉะนั้น ถ้าต้องการมีชีวิตที่เป็นสุข ก็ต้องพยายามเพิ่มรายได้ขึ้น ลดรายจ่ายลง และดำรงอยู่อย่างพอเหมาะพอสมแก่ฐานะและรายได้ของตน

รู้รักภาษาไทยเล่ม ๒ : ราชบัณฑิตยสถาน

๙. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้อง

- ก. อยากมีชีวิตที่เป็นสุขต้องเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย
- ข. อยากมีชีวิตที่เป็นสุขต้องดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมแก่ฐานะ
- ค. อยากมีชีวิตที่เป็นสุขต้องดำรงชีวิตอย่างพอเหมาะพอสมกับรายได้ของตน
- ง. อยากมีชีวิตที่เป็นสุขต้องพยายามหารายได้ด้วยการกู้ยืมเงินใช้จ่ายและลงทุน

๑๐. จากบทความข้างต้นให้ข้อคิดในเรื่องใดมากที่สุด

- ก. ขยัน อดทน ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข
- ข. มีความเพียรพยายาม ใช้จ่ายตามฐานะของตน
- ค. เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอเหมาะกะกับฐานะและรายได้
- ง. ไม่สร้างหนี้และเสริมรายได้ด้วยการประกอบอาชีพส่วนตัวเท่านั้น

บรรณานุกรม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. การคิดเชิงวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ซัคเซสมิเดีย. ๒๕๔๖
 _____. การเขียนบทความอย่างไรให้น่าอ่าน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ซัคเซสมิเดีย. ๒๕๔๖
 ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๔๒. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 ศิริวัฒนอินเตอร์พรีน.๒๕๔๒

_____. รู้รักภาษาไทย เล่ม ๒. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๕๒.
 สุวัฒน์ วิวัฒนานนท์. ทักษะการอ่าน คติวิเคราะห์ และเขียน. พิมพ์ครั้งที่ ๓. นนทบุรี : ซี.ซี.
 นอลิตจ์ลิงคส์, ๒๕๕๔.

สุวิทย์ มูลคำ. กลยุทธ์การสอนคติวิเคราะห์. กรุงเทพฯ : ดวงกลมสมัย, ๒๕๔๘
 _____. ครบเครื่องเรื่องการคิด. พิมพ์ครั้งที่ ๑๑. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์
 ๒๕๕๓

_____. ๒๑ วิธีจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด. พิมพ์ครั้งที่ ๕ กรุงเทพฯ :
 ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์. ๒๕๔๗

www.Kalyanamitra.org/th/artic

www.romyenchurch.org/mess

ภาคผนวก

กระดาษคำตอบ

การอ่านคิดวิเคราะห์บทความ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ได้คะแนน

ข้อ \	ก	ข	ค	ง
๑				
๒				
๓				
๔				
๕				
๖				
๗				
๘				
๙				
๑๐				

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

กระดาษคำตอบ

การอ่านคิดวิเคราะห์บทความ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ได้คะแนน

ข้อ \	ก	ข	ค	ง
๑				X
๒	X			
๓		X		
๔				X
๕	X			
๖		X		
๗				X
๘			X	
๙				X
๑๐			X	

แนวคำตอบ แบบฝึกทักษะที่ ๑

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามให้ถูกต้องตรงประเด็น

๑. การวิเคราะห์ หมายถึง อะไร

ตอบ การวิเคราะห์หมายถึงการแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อยที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อทำความเข้าใจแต่ละส่วนให้แจ่มแจ้ง รวมทั้งการสืบค้น ความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ เพื่อดูว่า ส่วนประกอบปลีกย่อยนั้นสามารถเข้ากันได้หรือไม่ สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันอย่างไร

๒. เหตุใดจึงต้องวิเคราะห์

ตอบ การวิเคราะห์ช่วยส่งเสริมความฉลาดทางสติปัญญา คำนึงถึงความสมเหตุสมผล ลดการอ้างประสบการณ์ส่วนตัวเป็นข้อสรุปทั่วไป ช่วยขุดค้นสาระความประทับใจครั้งแรก ตรวจสอบการคาดคะเนบนฐานความรู้เดิม ช่วยให้เข้าใจแจ่มกระจ่าง เป็นพื้นฐานการคิดในมิติอื่นๆ ในการแก้ปัญหา ประเมินและตัดสินใจให้ความคิดสร้างสรรค์สมเหตุสมผล

๓. หลักการวิเคราะห์มีอะไรบ้าง จงอธิบาย

ตอบ หลักการวิเคราะห์พิจารณาว่าเรื่องนั้นใช้รูปแบบใด เช่น นิทาน เรื่องยาว ร้อยกรอง บทละคร เรื่องสั้น บทความ แยกเนื้อเรื่องให้ได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร แยกพิจารณาให้ละเอียดว่าเนื้อหาประกอบด้วยอะไรบ้าง พิจารณาว่าใช้กลวิธีในการนำเสนอเรื่องอย่างไร ลำดับเหตุการณ์ ตามเหตุผล หรือตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง พิจารณาความคิด ที่ผู้เขียนต้องการสื่อให้ผู้อ่านทราบและความหมายที่แฝงอยู่ในเรื่องหรือข้อความ เมื่ออ่านพิจารณา ข้อความ บทความ เนื้อเรื่องเสร็จแล้วจึงตอบคำถาม

๔. ให้นักเรียนอธิบายกระบวนการวิเคราะห์

ตอบ กระบวนการวิเคราะห์มี ๕ ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ ๑ กำหนดสิ่งที่ต้องการวิเคราะห์
ขั้นที่ ๒ กำหนดปัญหาหรือวัตถุประสงค์ ขั้นที่ ๓ กำหนดหลักการหรือกฎเกณฑ์
ขั้นที่ ๔ พิจารณาแยกแยะ ขั้นที่ ๕ สรุปคำตอบ

เฉลย แบบฝึกทักษะที่ ๒

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง ให้ใส่เครื่องหมายถูก (✓) หน้าข้อที่เห็นว่าถูก ใส่เครื่องหมายผิด (X) หน้าข้อที่เห็นว่าผิด
(๑๐ คะแนน)

-✓.....๑. บทความวิเคราะห์ เป็นบทความแสดงความคิดเห็นอย่างหนึ่งซึ่งผู้เขียนจะพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งเผยแพร่มาแล้วอย่างละเอียด
-✓.....๒. บทความแสดงความคิดเห็นทั่วไป มีเนื้อหาหลายลักษณะเช่น หยิบยกปัญหาเหตุการณ์หรือเรื่องที่ประชาชนสนใจมาแสดงความคิดเห็น
-✓.....๓. การวิเคราะห์ หมายถึง การแยกแยะสิ่งที่จะพิจารณาออกเป็นส่วนย่อยที่มีความสัมพันธ์กัน เพื่อทำความเข้าใจแต่ละส่วนให้แจ่มแจ้ง
-✓.....๔. บทความเชิงธรรมะ จะอธิบายข้อธรรมะให้ผู้อ่านทั่วไปเข้าใจได้ง่ายหรือให้คติในแนวทางการดำเนินชีวิตตามแนวพุทธศาสนา
-X.....๕. บทความชีวประวัติ เป็นการเขียนบางส่วนของชีวิตบุคคลเพื่อให้ผู้อ่านทราบโดยเฉพาะคุณสมบัติหรือผลงานทั่วไปของบุคคล
-✓.....๖. บทความวิชาการมีเนื้อหาแสดงข้อเท็จจริง ข้อความรู้ทางวิชาการเรื่องใดเรื่องหนึ่งสาขาวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ
-✓.....๗. บทความรอบปี มีเนื้อหาแนวบรรยาย เล่าเรื่องเกี่ยวกับเรื่องราว เหตุการณ์พิธีการในเทศกาลหรือวันสำคัญ
-X.....๘. ชื่อเรื่องของบทความต้องสื่อความหมายกว้างสื่อความหมายหลายเรื่อง
-✓.....๙. เอกภาพ กล่าวคือ เนื้อหาของบทความมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมีทิศทางของเนื้อหาไปในทางเดียวกัน
-✓.....๑๐. สारัตถภาพ กล่าวคือ ผู้เขียนต้องเน้นย้ำประเด็นสำคัญให้ชัดเจนว่าต้องการนำเสนอแนวคิดสำคัญอะไร

เฉลยแนวคำตอบ แบบฝึกทักษะที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามให้ถูกต้อง (๑๐ คะแนน)

ผลของทาน

การให้ทานเป็นเรื่องของความชุ่มเย็น ผู้ที่ให้ทานอยู่เสมอย่อมมีจิตใจผ่องใสเยือกเย็น หมู่ชนที่นิยมการให้ทานย่อมไม่มีความเดือดร้อนใจ เนื่องจากต่างคนต่างมีอภัยาศัยไมตรีถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน อนึ่ง ผลบุญจากการให้ทานจะสะสมอยู่ในใจของเรา ทำให้มีอำนาจมีพลังสามารถดึงดูดทรัพย์ได้ ถ้าใครสั่งสมการให้และการเสียสละมามากจะมีพลังดึงดูดทรัพย์มาก ถ้าใครมีใจตระหนี่มีความโลภมาก จะมีพลังดึงดูดทรัพย์น้อย โบราณท่านจึงกล่าวไว้ว่า คนทำทานมากจะทำให้รวย

(มงคลชีวิต ฉบับทางก้าวหน้า)

ตอบคำถามให้ตรงประเด็น

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

๑. จากบทความข้างต้น “ทาน” หมายถึงอะไร จงอธิบาย และยกตัวอย่างการให้ทาน

ตอบ. ทาน หมายถึงการให้ การแบ่งปัน การเสียสละ การเอื้อเฟื้อ หรืออีกความหมายหนึ่งคือ วัตถุที่พึงให้ ให้อย่างจิตใจที่ดีงาม เช่น ที่ให้แก่มารดา ถวายแก่พระสงฆ์ หรือมุ่งเพื่อสงเคราะห์ด้วยการให้ทานแก่คนตกทุกข์ได้ยาก ให้แก่บุคคลทั่วไปด้วยความกรุณาสงสาร

๒. นักเรียนคิดว่าผู้ที่ให้ทานสม่ำเสมอจะได้บุญอะไรบ้าง

ตอบ. ผลบุญที่ได้จากการให้ทานสม่ำเสมอ คือ ทำให้ได้รับความเคารพนับถือจากผู้คนรอบข้าง ชีวิตมีความสุข จิตใจผ่องใสเบิกบาน คนรอบข้างให้ความช่วยเหลือเสมอ เป็นที่นิยมยกย่องของคนทั้งหลาย ชีวิตมั่งคั่งอุดมสมบูรณ์

๓. “ผลบุญจากการให้ทานจะสะสมอยู่ในใจของเรา ทำให้มีอำนาจมีพลัง สามารถดึงดูดทรัพย์ได้” จากข้อความข้างต้นนักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ เพราะเหตุใด จงอธิบาย

ตอบ. ผลบุญจากการให้ทานจะสะสมอยู่ในใจของเรา ทำให้มีอำนาจ มีพลัง สามารถดึงดูดทรัพย์ได้ นักเรียนจะตอบว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ แต่เหตุผลต้องสมเหตุสมผล (ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครู)

๔. “โบราณท่านกล่าวไว้ว่า คนทำทานมากจะทำให้รวย” นักเรียนคิดว่าจริงหรือไม่ เพราะเหตุใด จงอธิบาย

ตอบ. โบราณท่านกล่าวว่า คนทำทานมากจะทำให้รวย นักเรียนอาจตอบว่าจริงหรือไม่จริงก็ได้ แต่เหตุผลต้องสมเหตุสมผล (ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครู)

๕. จากบทความข้างต้นนักเรียนคิดว่าคนที่ให้มากเสียสละมากกับคนที่ตระหนี่ใครร่ำรวยกว่ากัน เพราะเหตุใด จงอธิบาย

ตอบ. คนที่ให้มากเสียสละมากกับคนที่ตระหนี่ใครร่ำรวยกว่ากัน นักเรียนอาจตอบเสียสละหรือตระหนี่ร่ำรวยกว่าก็ได้ แต่เหตุผลต้องสมเหตุสมผล (ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของครู)

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

กระดาษคำตอบ

การอ่านคิดวิเคราะห์บทความ

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

ได้คะแนน

ข้อ \	ก	ข	ค	ง
ข้อ				
๑				X
๒			X	
๓				X
๔	X			
๕		X		
๖				X
๗	X			
๘	X			
๙				X
๑๐			X	

ไม่รู้เรียนไม่รู้
ไม่กตัญญู
ไม่ความดี

